

Sněmovna a vláda získává své první obrysy

Nový měsíc přinesl nový vývoj v dolní komoře Parlamentu České republiky. Ta je, stejně jako celá naše země, od voleb na začátku října ve stavu nejistoty a očekávání z jejího budoucího vedení. Počáteční dny listopadu znamenaly první oficiální kroky vedoucí k nové vládě. Poprvé zasedla Poslanecká sněmovna, zvolila si část svého vedení a předsedové stran budoucího kabinetu podepsali koaliční smlouvu.

V pondělí 3. listopadu se poprvé sešli nově zvolení poslanci a zasedli v lavicích Poslanecké sněmovny tentokrát ještě v abecedním pořadí. Vedle sebe se tak potkali bratři Okamurové nebo Petr Macinka (Motoristé sobě) a Zuzana Majerová (Trikolora), které předseda Motoristů přinesl květinu jako omluvu za své výroky na její adresu. V tomto rozpoložení začala ustavující schůze sněmovny.

Kromě tradičních poslaneckých slibů došlo v pondělí pouze na podepsání koaliční smlouvy budoucí vlády ANO, SPD a Motoristů sobě. Až ve středu 5. listopadu začalo zásadní hlasování. Tím nejdůležitějším bylo zvolení předsedy dolní komory Parlamentu. Stal se jím podle očekávání Tomio Okamura (SPD). I přes opětovný apel budoucí opozice na poslance skládající se vlády, aby v tajné volbě hlasovali pro nominanta KDU-ČSL Jana Bartoška, získal Okamura 107 ze 108 hlasů jeho koalice.

Okamura v čele sněmovny

Předseda SPD se stal třetím nejvyšším ústavní činitelem a kromě vyššího platu získal i důležité pravomoci. Předseda Poslanecké sněmovny je mimo jiné zástupcem prezidenta v případě, že by hlava státu nemohla svou funkci vykonávat. Tomio Okamura se ale především stává důležitým hráčem ve jmenování nové vlády. Kdyby totiž vláda dvakrát nedostala důvěru

Budoucí vláda po podpisu koaliční smlouvy

Foto: Milan Jaroš

sněmovny, její třetí verzi již nejmeneje prezident, ale právě ústavní trojka.

Dále se ve středu dolní komora shodla na snížení počtu svých místopředsedů z šesti na čtyři a přešla k jejich volbě. Dle domluvy má tyto posty obdržet ANO, Motoristé, ODS a STAN. Starostové mají v plánu navrhnout Víta Rakušana, který ale kvůli svému postu v končícím kabinetu zatím nemůže kandidovat. Toho využili Piráti, kteří žádou funkci v sněmovně dostat nemají, a navrhli Olgu Richterovou. Ze středeční volby ale vzešli pouze dva místopředsedové Patrik Nacher (ANO) a Jiří Barták (Motoristé). Ani Jan Skopec (ODS), ani Richtero-va ve volbě neuspěli. O zvolení se pokusí znovu v pátek 14. listopadu.

Vliv chce mít i Hrad

Do povolebního jednání se aktivně zapojuje i prezident Petr Pavel. Vyžádal si, že před jmenováním nové vlády chce vědět tři věci - programové prohlášení, jmenový seznam ministrů a řešení střetu zájmů Andreje Babiše. Ten se s hlavou státu sešel ve středu 13. listopadu, aby s ním projednal návrh programového prohlášení, ke kterému měl Pavel několik bodů k řešení. Největší nedostatek viděl v kompletní absenci pojmenování ruské hrozby. Teď je na vznikající vládě, zda tuto a další prezidentovy připomínky vyslyší.

Dále spolu politici řešili Babišův střet zájmů. Politik dle zákona nemůže být konečným vlastníkem firmy po-

bírající dotace a ucházející se o státní zakázky a zároveň předsedou vlády. Pokud by Andrej Babiš nic nezměnil a premiérem se stal, musel by do 30 dnů střet zájmů vyřešit. V opačném případě by Agrofert dál nemohl pobírat dotace a státní zakázky, což by pro firmu bylo likvidační.

Petr Pavel po schůzce s pravděpodobným premiérem oznámil, že před jeho jmenováním musí Babiš veřejností vysvětlit svůj postup na řešení zákonné překážky. Prezident se tak snaží předsedu hnutí ANO dotlačit k tomu, aby svůj střet zájmů doopravdy začal řešit. Zdá se tedy, že Andreje Babiše k jeho nové vládě stále čeká dlouhá cesta.

KRYŠTOF CHOURA

Editorial

Draží čtenáři a čtenářky, ráda vás vítám již u třetího vydání Fleše, na kterém jsme usilovně pracovali.

Na co se v tomto čísle můžete těšit? V české politice se postupně, ale jistě formuje nová vláda. Kromě sestavování kabinetu se v článku Kryštofa Choury dočtete i o volbě předsedy Poslanecké sněmovny ČR a pohledu prezidenta republiky na celou situaci.

Na další straně se v domácí politice dočtete od Veroniky Chvošíkové o korupci na Bulovce. Korupce je velmi spjatá i s aférou týkající se VZP. Ze zahraničí se naše redakce zaměřuje na projednávání klimatických cílů EU.

Kulturní nadšenci si mohou na straně tři přečíst recenzi Radima Fenyka o krasobruslaři Ondřeji Nepele. Film Nepela je výborným zasloužením pro ty, kteří toho o slovenském sportovci tolik nevědí. Dále vám nabízíme článek od Karolíny Brzezne o představení nové knihy Magdy Vašáryové, které proběhlo v Knihovně Václava Havla.

Na poslední straně kromě sportu najdete zajímavý článek Matyáše Plášila o hře Kingdom Come, ve kterém píše o dobrém propojení reality s virtuálním světem hry, díky čemuž se momentálně zvyšuje návštěvnost zříceniny Trosky. Nakonec bych ráda vyzdvihla článek o Grand Slamu v šipkách, který má poprvé účastníka i z České republiky Karla Sedláčka.

Za celou redakci přeje příjemné čtení

MAGDALÉNA POKORNÁ

Stalo se

Po rezignácii vedenia Trump žaluje BBC

Generálny riaditeľ britskej BBC Tim Davie a šéfka spravodajstva Deborah Turness rezignovali 9. novembra. Príčinou boli chybné úpravy v dokumente Panorama (2024). Redakcia čast prejavu Donalda Trumpa o výsledku amerických volieb v roku 2020 zostrihala tak, aby vzbudzovala dojem výzvy k útoku na Kapitol vo Washingtone, ktorý sa neskôr uskutočnil. Počas utorkového vysielania FOX News sa Donald Trump vyjadril k internej správe o editácii povolebného prejavu. Americký prezident požaduje v predžalobnej výzve ospravedlnenie a odškodné 1 mld. dolárov.

EMMA BARBORÍKOVÁ

V jeskyni Sulfur Cave je najväčšia pavučina na svete

Vědci objevili v jeskyni Sulfur Cave na hranici Albánie a Řecka největší pavučinu na světě. Pokrývá plochu

Největší pavučina na světě

Foto: Marek Audy

přes sto metrů čtverečních a žije v ní kolem 110 tisíc pavouků dvou druhů – pokoutník domácí a pavučinka trnohřbetá. „Jde o jedinečný případ soužití dvou druhů v jedné pavučinové struktuře v tak obrovském počtu,“ uvedl jeden z výzkumníků István Urák. Zásahu na tomto objevu mají i Češi – na útvar poprvé upozornili čeští speleologové v roce 2022.

IVANA KLEINEROVÁ

TOP 09 si zvolila nástupce Markéty Pekarové Adamové

Novým předsedou TOP 09 se stal Matěj Ondřej Havel, který ve volbě neměl protikandidáta. Od delegátů sněmu získal silný mandát – 120 ze 171 hlasů. Havel doposud zastával funkci místopředsedy strany, byl také předsedou školského výboru Sněmovny, kde se zasazoval například o reformu vzdělávacího systému. Poslanec a bývalý předseda strany Jiří Pospíšil ve volbě prvního místopředsedy porazil končího ministra zdravotnictví Vlastimila Válka, který post obhajoval. Delegáti zvolili řadovými místopředsedy Ondřeje Müllera, Kateřinu Pastorkovou, Marka Ženíška a Lukáše Otyse. Sněm byl zároveň oficiálním rozloučením s dosavadní předsedkyní Markétou Pekarovou Adamovou, která vedla stranu posledních šest let. Ze zdravotních důvodů už nekandidovala ani v říjnových volbách do Poslanecké sněmovny.

NELA CHMELÁŘOVÁ

Trump podepsal zákon o dalším financování federální vlády, shutdown končí

Americký prezident Trump v noci na čtvrtek 13. listopadu podepsal návrh zákona, který po 43 dnech plně obnovuje financování vládních úřadů.

Návrh byl nejprve schválen republikánskou většinou, s podporou několika demokratů, ve Sněmovně reprezentantů. Republikáni a demokraté se dlouho nedokázali shodnout na dalším financování země, k jejich domluvě došlo až o víkendu. Demokraté požadovali prodloužení dotací na dopustnou zdravotní péči, ale ve finále několik z nich konec shutdownu podpořilo i bez zisku tohoto závazku a Senát zákon schválil 11. listopadu. Nový návrh zajistí financování ministerstev, několika vládních agentur a programů po celý fiskální rok. Někteří zaměstnanci již dnes přišli do práce a činnost celé vlády má být obnovena do 30. ledna příštího roku.

ANDELA FRANTIŠKA VACHTLOVÁ

New York volí změnu – Zohran Mamdani starostou

Minulý týden si New York City zvolil nového starostu. Stal se jím čtyřiatřicetiletý socialista a muslim Zohran Mamdani. Z neznámého lokálního politika se za necelý rok stala hvězda sociálních sítí a nová tvář progresivního křídla Demokratické strany.

Mamdani se do širšího povědomí dostal letos v červnu, kdy nečekaně porazil trojnásobného guvernéra státu New York Andrewa Cuoma v demokratických primárách. Po tomto úspěchu se Mamdaniho kampaň rozjela naplno. Oranžové „Zohran“ na demokratické modré zaplavilo sociální sítě. Mobilizoval mladé voliče údernými videi na Instagramu a TikToku, hostoval v podcastech, bavil se s lidmi v ulicích. Svou kontaktní kampaň získal desítky tisíc dobrovolníků.

New York pro všechny

Mezi hlavní témata jeho kampaně patřilo dostupnější bydlení. New York je podle průzkumů nadále nejdražším městem na světě. Nový starosta navrhuje regulaci nájmu a výstavbu státně dotovaných bytů. Chce zavést veřejnou dopravu a mateřské školy zdarma.

Zohran Mamdani po zvolení starostou

Foto: David Delgado

ma. Peníze na tyto návrhy hodlá získat zdaněním nejbohatších obyvatel města.

Součástí kampaně byl důraz na kulturní diverzitu New Yorku a význam imigrantů. K tomu Mamdani využil

i svůj smíšený původ – narodil se v Ugandě indickým rodičům. To společně s jeho islámskou vírou stalo

terčem útoků na sociálních sítích.

Kontroverzi Mamdani vyvolal svými propalestinskými názory. Dlouhodobě kritizuje Izrael a jeho počínání v Gaze. Vyjádřil se, že pokud by Benjamin Netanyahu přijel na Valné shromáždění OSN do New Yorku, nařídil by jeho zatčení.

Pusťte si to víc nahlas

Prezident a newyorský rodák Donald Trump se vůči mladému levicovému politikovi ohradil. Nazval jej „komunistou“ a vyhrožoval, že ho zatkne. Slíbil, že pokud Mamdani vyhraje, zruší federální financování města.

„Mám tady jedno sdělení pro Donalda Trumpa, protože vím, že se dívá: pusťte si to víc nahlas,“ prohlásil nový starosta ve své vítězné řeči a zavázal se, že bude proti jeho politice bojovat.

Pro některé Zohran Mamdani představuje novou naději Demokratické strany, pro jiné kvůli jeho radikalitě, její zánik. Od zvolení starosty se očekávají velké změny. Od ledna příštího roku se uvidí, zda je schopen své sliby plnit.

SOFIJA HALILOVIČ

Klimatické cíle EU – většina europoslanců hlasuje pro

Europoslanci ve čtvrtek 13. listopadu odhlasovali přijetí klimatických cílů Evropské unie pro rok 2040. Dokument, který předložila evropská komise letos v červenci, navazuje na dosavadní klimatické cíle. Emise chce do 15 let snížit o 90 % oproti stavu z konce minulého století.

Na cestě za uhlíkovou neutralitou podniká EU různé kroky pro snižování emisí skleníkových plynů. Schválení nového dokumentu by mělo být dalším krokem k vytyčenému cíli. Do roku 2030 by se produkované emise měly snížit o 55 % oproti roku 1990. V roce 2040 by snížení nově mělo být ještě o 35 % větší. V pozměněném stavu tyto cíle ve středu 5. listopadu schválili ministři životního prostředí.

Některé státy nicméně váhají

Mnohé členské státy, včetně Česka, si však oproti původnímu znění dokumentu vydobýly několik ústupků. Jedním z nich je rozšíření možnosti nahrazování emisí zahraničními kredity. „Až pět procent redukce emisí bude možné naplnit pomocí mezinárod-

ních kreditů ze třetích zemí – výhoda pro české firmy investující do čistých projektů v zahraničí,“ napsal ministr v demisi Petr Hladík (KDU-ČSL) na X.

Dalším z ústupků je odsunutí nástupu systému ETS2 na rok 2028, což ale podle expertů problémy pouze oddálí, a tím může způsobit rychlejší nárůst cen emisních povolenek.

Postoj Česka se přesto nezměnil

I přes vyjednané ústupky hlasovalo Česko ve středu 5. listopadu proti schválení cílů. „Návrh Evropské komise je nerealistický, ignoruje současnou bezpečnostní i geopolitickou situaci a ohrožuje konkurenceschopnost našeho průmyslu, pracovní místa i sociální soudržnost,“ napsal v zářijovém premiér Petr Fiala (ODS) na Facebooku.

Evropský parlament ale českou pozici většinově nesdílel. Ve čtvrtečním hlasování se pro novou klimatickou politiku vyslovilo 379 europoslanců, 248 jich bylo proti a 10 se zdrželo hlasování. Ani přes prvotní komplikace se tak EU nevzdaluje od svých původních klimatických ambicí.

VÍT ZAHAJSKÝ

VZP otrásl další skandál, policie zadržela 19 lidí

Detektivové Národní centrály proti organizovanému zločinu (NCOZ) zasahovali v pondělí 3. listopadu v sídle Všeobecné zdravotní pojišťovny (VZP) a dvou jejích IT dodavatelů. Policie zadržela celkem 19 lidí. Z korupce a zmanipulování zakázek za odhadem stovky milionů korun je ale obviněno jen 13 z nich, všichni zúčastnění jsou vyšetřováni na svobodě.

Mezi hlavní obviněné z pondělního zásahu patří bývalý poslanec ODS Marek Šnajdr, který měl předat úpla-

tek 200 tisíc korun za ovlivnění veřejné zakázky. Dále policie zadržela Tomáše Knížku, bývalého náměstka ředitele VZP, Josefa Listíka, ex-ředitele odboru technické podpory VZP a Václava Nováka, někdejšího generálního ředitele dodavatelské IT firmy Total Service. Všem čtyřem hrozí 12 let za mřížemi v nejvyšší sazbě za zjednání výhody při veřejné soutěži, podplácení, praní špinavých peněz a porušení pravidel hospodářské soutěže.

Zátaž protikorupčního týmu zahrnoval kromě centrály VZP také bu-

dovy IT firem. Ze sídla Total Service si detektivové odnesli kompletní zálohy serverů a vedení nařídilo zaměstnancům na následujících několik dní home office. Zaměstnanec firmy, který si nepřeje být uváděn jménem, k tomu sdělil Fleši: „V pátek nám smazali veškerou pracovní e-mailovou komunikaci a nastavili retenci mazání zpráv ve firemních chatech na 24 hodin.“ Razie se tak dala očekávat. „Firma vydala interní zprávu o pondělním zásahu až po několika dnech. Kromě těch, kteří byli zrovna v budově, nikdo dva dny nic nevěděl.“

Vyšetřování se zaměřuje hlavně na manipulaci IT zakázek pro VZP, policie prověřuje hardware a poskytnuté služby od firem Elso Philips Service a Total Service. Mezi další podezřelé kvůli zjednání výhod při veřejných zakázkách patří i pracovníci Úřadu průmyslového vlastnictví.

VZP vystupuje v této kauze jako poškozený a s kriminalisty plně spolupracuje. Sama policie zatím neposkytlala další informace. Zásah ze 3. listopadu patří do druhé větve kauzy Dozimetr, která se týká ovlivňování veřejných zakázek.

TONY TAUCHMAN

Zásah detektivů NCOZ

Foto: Ladislav Křivan

Bývalý poslanec Šnajdr se zapletl do kauzy Dozimetr i korupce na Bulovce

Dva největší korupční skandály za poslední léta v Česku jdou k soudu. Kauzy Dozimetr a Bulovka spojuje několik okolností, hlavní z nich je ale zapojení exposlance Marka Šnajdra. Ten v první aféře úplatek dal, v druhé přijal. Právě v kauze Bulovka Šnajdra navrhla policie minulý týden obžalovat.

Marek Šnajdr je český politik, člen ODS, bývalý poslanec a náměstek ministra zdravotnictví a také bývalý předseda správní rady Všeobecné zdravotní pojišťovny (VZP). Od roku 2019 se o jeho činnost zajímají bezpečnostní orgány.

Policie Šnajdra začala podezřívát v hlavní větví korupce ve Fakultní nemocnici Bulovka, která se týká zakázky na nákup lineárních urychlovačů pro radioterapii onkologických onemocnění za 160 milionů korun. Viní

ho ze zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, přijetí úplatku a podplácení.

Koncem letošního října podala Národní centrála proti organizovanému

zločinu (NCOZ) Vrchnímu státnímu zastupitelství v Praze návrh na podání obžaloby pěti fyzických osob a dvou firem. Jedním z nich je právě Šnajdr. Podle policie přijal úplatek 50 000 ko-

run. „Vyšetřování bylo ukončeno a policejní orgán předložil státnímu zastupci spis s návrhem na podání obžaloby,“ potvrdil serveru Seznam Zprávy státní zástupce Martin Bílý.

Korupce ve VZP

Kauza Dozimetr je případ údajné korupční sítě na pražském magistrátu a v Dopravním podniku hlavního města Prahy (DPP). Vyšetřovatelé tuto aféru propojili i s uplácením ve VZP. Po několikaletém sledování provedla policie v červnu 2022 zátaž v sídlech zmiňovaných organizací a při něm zatkl 11 lidí. Podle obžaloby skupina systematicky manipulovala veřejné zakázky DPP ve prospěch předem vybraných firem výměnou za úplatky. Během letošního listopadu probíhají soudní procesy v původní větvi případu s Matejem Augustínem, bývalým

ekonomickým ředitelem DPP.

V druhé větvi kauzy Dozimetr začali policisté Šnajdra stíhat v roce 2023. Podezřívají ho z úplatku, který měl předat Pavlu Dovhomiljovi na konci února 2021 v autě. Policie se opírá o výpověď spolupracujícího Dovhomilji a také o vlastní zjištění – setkání totiž sledovala. Letos v létě policie navrhla Šnajdra obžalovat i z tohoto případu.

Kauzy Dozimetr i Bulovka spojuje vysoké postavení obviněných představitelů ve státní správě a politice, jméno se ale opakuje jen u Šnajdra. Obě korupční aféry patří k největším v posledních letech. Oba případy stále nejsou pravomocně uzavřené a v následujících měsících se očekává rozhodnutí soudu o podání žalob.

VERONIKA CHVOŠTÍKOVÁ

Exposlanec Marek Šnajdr při soudním řízení

Foto: Filip Jandourek

Rekonstrukce Nové scény i vstup do státních galerií zdarma. Vláda představila programové prohlášení pro kulturu

Kandidát na ministra kultury za stranu motoristů Oto Klempeř se k otázkám svého resortu zatím nevyjádřil. Nahlédnutí do programového prohlášení vlády ovšem nabízí řadu otázek, a to především v otázkách týkajících se financí.

Návrh programového prohlášení vlády se v oblasti kultury zabývá především otázkou financování, kdy strany zmiňují jeho obecné podhod-

nocení. V oblasti kulturních památek avizují větší koordinaci mezi státem a regiony a slibují „víceletý finanční plán“.

Dokument konkrétně vyjmenovává projekty, které budou pro vládu klíčové. Vedle rekonstrukce Nové scény Národního divadla v Praze a Invalidovny Národního památkového ústavu hovoří o výstavbě Vltavské filharmonie, nového depozitáře a výstav-

ních prostor Národní galerie Praha – Jinonice či dokončení Janáčkova kulturního centra v Brně.

Vláda chce vedle lepší spolupráce napříč regiony posílit i komunikaci s veřejností. Především prostřednictvím sociálních sítí chce docílit „aby byla kultura dostupnější a přehlednější“ a její přístupnost chce zvýšit i zavedením vstupného do státních muzeí a galerií zdarma pro mládež, seniory

a handicapované občany.

Co média a kde najít finance

U regionálních kulturních akcí chce vláda finance rozdělovat prostřednictvím mikrograntů a zajistit tak „udržení a rozvoj tradičních řemesel, výrobků a folklorních aktivit“.

V otázce veřejnoprávních médií strany deklarují zrušení koncesionářských poplatků, jako prioritu označují

„zachování jejich nezávislosti“ a avizují „další legislativní změny“, které by měly vést k „efektivnějšímu využívání zdrojů a odstranění duplicitních nákladů“.

Z formulací všech kapitol tak vyplývá větší zátěž pro státní rozpočet. O zdrojích finančních prostředků zde ovšem strany nehovoří.

KRYŠTOF ŠVEJDA

Nepela výtečně zachycuje dobu i krasobruslařův život. Jako příběh však selhává

První ze dvou filmů o slovenském krasobruslaři Ondreji Nepelovi je tu. Zachycuje období let 1972 a 1973 mezi jeho návratem z olympijských her v Sapporu a mistrovstvím světa v Bratislavě. Nepela zápasí nejen s byrokracií komunistického režimu, ale také se smrtí blízké kamarádky i se svou vlastní orientací. Zvládá však první celovečerní počín scénáristy a režiséra Gregora Valentoviče všechny krasobruslařovy strasti vybalancovat?

Největší silou filmu je jeho audiovizuální stránka. Celý snímek je ponořený v retro filtru a teplých barvách. Společně s autentickým vzhledem kulisy i postav vyvolává určitou nostalgii na tuto dobu, přestože ji mnozí diváci nezažili. Hudba je v souladu s příběhem velice melancholická. Doplněná je také dobovými skladbami, které

však nejsou příliš výrazné.

Děj často řeší příliš různých linek najednou. Míchají se spolu scény, kdy Nepela řeší složitou emigraci do Německa, trénink a s ním spojenou krizi identity i sexuality vyvolanou výběrem soutěžní skladby a oblečení. Souběžně interaguje s novými přáteli, skrz které si emočně nahrazuje zesnulou kolegyni. Film ale žádné téma neprozkoumá dostatečně hluboko a náhle skončí bez jakéhokoli rozuzlení.

Základním stavebním kamenem filmu je výkon Josefa Trojana v titulní roli. Jeho obsazení, jakožto Čecha, je při nejmenším diskutabilní. Z hlediska vzhledu jde o takřka perfektní casting, avšak do jeho mluveného projevu často proniká český přízvuk. Podstatnou část filmu strávíme pohledem na Nepelův obličej, jak zažívá plejádu emocí od euforie až po naprostou bezmoc.

Z ostatních postav nejvíce vyniká Zuzana Mauréry jako Nepelova trenérka Hilda Múdra. Vykresluje obraz dominantní, až mateřské figury v životě krasobruslaře. Dá se předpokládat, že se za tento výkon herečka objeví mezi nominovanými na Českého Lva.

Také stojí za to poukázat na kanadského krasobruslaře Tollera Cranstona, který slouží jako Nepelův rival i motivátor. Scén s ním je ale přes výrazný výkon britského herce Billyho Dunmora docela málo.

Film je pro laika perfektně stravitelný a kromě posledních 15 minut je spíše vzhledem do života mladého člověka ztraceného ve světě než sportovním dokumentem. Jde o kvalitní retro zážitek s dobrou kinematografií i postavami, který však padá na nedotaženém příběhu.

RADIM FENYK

Josef Trojan jako Ondrej Nepela

Foto: CinemArt

Když se diplomacie potká s literaturou

Sedmého listopadu v Knihovně Václava Havla proběhlo oficiální představení knihy *Než zmizím* i debata o tématech, které v ní slovenská herečka, diplomatka a politička Magda Vašáryová probírá s novinářem Petrem Šabatou. Akci moderoval známý undergroundový spisovatel Jáchym Topol. Celou diskusi Vašáryová také doplňovala svými ironickými příběhy z diplomatické praxe a hořkou komičnost večera podpořily i její skoky z češtiny do slovenštiny.

Otázky, jestli se nacházíme v nebezpečné části Evropy, jak jsme se do takové situace dostali a proč může být antiliberalismus novou populární ideologií, si autorská dvojice pokládá a analyzuje tak současné nástrahy doby. Slovenská politička právě tak propojuje svůj osobní vzkaz dalším generacím s diplomatickou praxí z minulých režimů.

Setkávala se se státníky z celého světa, díky kterým pochopila, jak sama často říká, že hlavním motorem všech vládnoucích stran bývá jistá osobní msta. Slovenská intelektuálka tvrdí, že k takovému odplatě přistoupí i vítěz českých voleb Andrej Babiš. Za úspěchem populistů pak podle ní stojí to, že žijeme v části Evropy, která je dlouhodobě nebezpečná.

Obzvláště pak zabíhala do nedávné historie a poukazovala na fakt, že naše země nezažily příliš mnoho svobody, konkrétně pouze dvě generace. Češi mají podle ní tendenci zahazovat svůj potenciál: „Zapomněli jsme, že jsme důležití a radši pěstujeme ta svá panděra.“ S tímto výrokem Petr Šabata ale nesouhlasil. Dokonce dodal, že je Česko dnes v demokracii mnohem stabilnější, než bývalo.

Během debaty se hosté dostali také k politickému nastavení středoevrop-

ských sousedů, Polsko a Maďarsko. Ačkoli jsou to dvě poněkud odlišné země, označila je Magda Vašáryová za rizikové oblasti. U Maďarska si lze vzhledem k současným událostem lépe představit proč – přece jen zde u moci sedí dlouholetý pravicově orientovaný premiér Viktor Orbán – u Polska to může být méně jasné. Jako důvod uvedla to, že nikdy nepřeložili Babičku, a to pravděpodobně kvůli

narážkám na milované české Slezsko, které v minulosti patřilo Polákům, ale především také to, že jsou po Ukrajině jako první na ráně a ruské agresí se budou chtít bránit.

Slovenská diplomatka tedy znovu dokázala všem přítomným, že homo politicus není termín, kterým by se v kontextu jejího jména i její knihy plynulo.

KAROLÍNA BRZEZNÁ

Plný sál sleduje debatu o výzvách dnešní doby

Foto: Facebook KVH

Čo nás môže minulosť naučiť o slobode v totalitnom štáte?

Nová kniha Martina Milana Šimečku *Výnimočný stav* pokračuje v jeho dobre známom vzorci. Vyberie si tému, ktorá je mu blízka, tú prepojí so svojím výnimočným životom, sem tam pridá niečo z jeho netradičného vzdelania a všetky tieto prvky zasadí do jedinečne príjemného jazyku. Tieto vlastnosti robia veľa. Často delia amatérskych mysliteľov od vydaných autorov, rukopisy od bestsellerov a v tomto prípade Milana Šimečku od zvyšku slovenskej literárnej scény.

Autor knihy vyrastal v podzemí normalizácie, kde patril aj jeho otec Milan Šimečka. Osobne sa teda poznal s jedinečnými disidentmi ako bol Václav Havel, Miroslav Kusý alebo Ludvík Vaculík. Neskôr bol členom vedenia novembra '89, založil vydateľstvo Archa a pracoval ako šéfredaktor Domum fóra, denníku SME a Respektu. Dnes píše pre slovenský Denník N.

Kniha sa číta, vzhľadom na miesta celkom komplikované a abstraktné idey, veľmi ľahko. Spisovateľ sa v knihe snaží zodpovedať na problém, ako dobre žiť v dobe kedy krajinu, ako na dnešnom Slovensku, spravujú totalitné sily. Ako pevný bod knihy a spoločnú tému esejí predkladá Šimečka „paralelnu polis“.

Koncept, ktorý je prebraný od filozofa Václava Bendu, pochádza zo socialistického disentu, kedy sa tieto spoločnosti vytvorili úplne spontánne. Cieľom je vytvorenie alternatívnej komunity, ktorá bude kopírovať inštit-

úcie ovládnutej totalitou a fašizmom. Táto spoločnosť si podľa jeho predstavy vytvára „vlastné pravidlá a žije nezávisle od väčšiny“.

Zoskupovanie podobne zmýšľajúcich ľudí podľa Šimečku naplňuje našu slobodu zmyslom. So zvyškom spoločnosti sa podľa neho ale rozprávať neoplatí. Jediné v čo môžeme dúfať, je, že názor zmenia sami z vlastnej vôle. Spoločnosť prijíma každého, ale nikoho nepresviedča.

Táto idea ale nie je originálna. Bez Bendovej idey paralelnej polis, zostanú iba eseje vágne prepojené Šimečkovým životom, politickou situáciou na Slovensku a medzinárodnou zmenou. Základnú ideu samozrejme len tak vytrhnúť nemôžeme, ale pýtať sa, čo by ostalo bez nej, sa dá.

Hodnota diela je teda nakoniec koncentrovaná iba v Šimečkových osobných skúsenostiach a jeho postrehoch o svete, ktoré ale nedrží pokope o moc viac ako červený obal knihy. To ale neznamená, že kniha nemá hodnotu žiadnu, práve naopak. V konečnom dôsledku však zväzok pôsobí skôr ako zbierka neprepojených postrehov autora či rovno jeho memoár.

Pri čítaní knihy vo forme, v ktorej vyšla, čitateľ každou ďalšou stranou očakáva nejakú ideu, ktorá by odôvodnila veľkolepý názov, prezradila ako „v zlých časoch dobre žiť“, ktorá by sa vyrovnala Šimečkovej povesti či sile jeho prózy. Ja osobne som sa však nedomáhal.

TOMÁŠ ČIKOVSKÝ

Šéfredaktori: Magdalena Pokorná, František Šípek, Barbora Moravcová, Adam Benec
Editori: Jáchym Vojtíšek, Michaela Baldová, Adéla Randáková, Jakub Vágnér
Korektori: Barbora Vacková, Agáta Mrzenová, Matěj Macháček, Adéla Pražáková
Redakce: Emma Barboriková, Karolína Brzezná, Tomáš Číkovský, Radim Fenyk, Sofija Halilović, Nela Chmelařová, Kryštof Choura, Veronika Chvoštíková, Ivana Kleinerová, Josef Kučera, Jan Mastný, Matyáš Plášil, Klára Seidlová, Kryštof Švejd, Tony Tauchman, Anděla Františka Vachtlová, Vít Zahajský

Fanoušci Kingdom Come oblehli Trosky – tentokrát doopravdy

Po vydání pokračování české hry Kingdom Come: Deliverance II se z hradu Trosky stala žádaná turistická destinace mezi fanoušky z celého světa. Zřícenina, která je jednou z nejvýznamnějších památek v celé hře, letos přivítala nejvíc návštěvníků za posledních třicet let. Podle Národního památkového ústavu na hrad dorazilo 119 806 lidí – téměř o třicet tisíc více než loni.

Kingdom Come: Deliverance II je pokračováním oceňované české historické hry studia Warhorse, ve které pokračuje příběh Jindřicha, který se po vypálení rodné vesnice vydává na cestu pomsty a hledání spravedlnosti. Celá hra se odehrává v 15. století v srdci Čech. Na rozdíl od prvního dílu, který je situován na Sázavě, se tentokrát ocitáme v Kutné Hoře a Českém ráji.

Vývojáři již v první hře prokázali to, že se snaží o co nejvíce realistický zážitek, a to i v případě přesného vyobrazení historických míst. Ve hře se nachází mimo jiné chrám sv. Barbory či kostnice v Sedlci. Největší pozornost si

Pohled na hrad Trosky ve hře Kingdom Come: Deliverance II

Foto: Warhorse Studios

však získala zřícenina hradu Trosky, kterou vývojáři ztvárnili podle její pravděpodobné podoby ve středověku. Díky celosvětovému úspěchu hry se proto vydalo mnoho fanoušků z Česka i zahraničí tuto památku navštívit.

Před začátkem sezóny panoval na hradě strach z návalu turistů a z případných pokusů fanoušků o vniknutí do objektu v době uzavření. Ty však podle vedení hradu nebyly na místě. „Děkujeme příznivcům hry Kingdom Come, kteří velmi ukázněně, velmi hezky a vstřícně navštěvovali hrad s maximálním respektem k tomu, že to je národní kulturní památka,“ řekla mluvčí hradu Lucie Bidlasová.

Díky Kingdom Come: Deliverance II se zřícenina hradu Trosky dostala do centra pozornosti. Nejen jako symbol herního světa, ale i jako připomínka skutečných dějin. Hráči se díky speciálním akcím mohou dozvědět více o historii zříceniny, a s pomocí QR kódů porovnat skutečná místa s jejich herní podobou.

MATYÁS PLAŠIL

Český šipkař na Grand Slamu. Karel Sedláček končí před osmifinále

Dvaatřicet šipkařů se účastní prestižního turnaje Grand slam, který se koná v anglickém Wolverhamptonu. Poprvé se do něj kvalifikoval i Čech Karel Sedláček, který sice skončil před branami play-off, ale i přes porážky s těžkými soupeři odchází se vztyčenou hlavou.

V prvním kole narazil na favorizovaného Angličana Luka Littlera. „Když jsem ho viděl ve skupině, řekl jsem si: Hoď to za hlavu a zaměř se na ty dva další zápasy,“ uvedl po rozlosování základní skupiny Sedláček, který po zápase odcházel pouze s jedním vítězným legem. „Nejdu si pouze pro vítězství základní skupiny, ale celého turnaje,“ avizoval naopak osmnáctiletý Angličan ještě před začátkem turnaje.

Mladí reprezentanti ovládli legendární Velkou kunratickou

Ani zima, bláto a déšť neodradili v neděli 9. listopadu více než čtyři tisíce běžců od účasti na letošním ročníku Velké kunratické. Tento tradiční závod se koná každý rok na začátku listopadu již 92 let. V mužské kategorii porazil mladý orientáční běžec Daniel Bolehovský, nejen známou tvář české filmové scény, ale i medailistu z olympijských her a obhájil tak loňské vítězství. Z žen byla nejrychlejší osmnáctiletá atletka Hana Vítková, která se tak stala nejmladší vítězkou za posledních pětadvacet let.

Velká kunratická je závod v přespolním běhu, který organizuje atletický klub Spartak Praha 4 a jedná se o jeden z nejstarších běžeckých závodů v Česku. Byl založen v roce 1934 a od té doby nebyl ani jednou vynechán. Z počátku se na startu scházelo pouze kolem dvaceti nadšenců, od té doby postupně přibývalo účastníků. Dnes existuje patnáct různých kategorií a tak se mohou přihlásit kromě dospělých i děti a to již od pěti let. Ženy si také mohou vybrat, jestli chtějí běžet dlouhou trasu s muži nebo kratší s dorostenci. Velice početná je i kategorie veteránů, do které spadá každý závodník s alespoň dvaceti starty. Nejzkušenějším účastníkem byl letos 81letý Ivan Pohorský, který si připsal již šedesátý start.

Český šipkař se ze vstupní prohry oklepal a hned následující den se ve skupině utkal s Darylem Gurneem, kde po napínavém průběhu zápasu zvítězil s výsledkem 5:3. V úterý 11. listopadu ho čekal důležitý zápas o postup do osmifinále s Angličanem Connorem Scuttem. Sedláček vyhrál rozhoz na střed a do utkání vstoupil s výhodou servisu. Ten si oba soupeři drželi do 4. legu, pak ale Čech přestal trefovat trojnásobky. Za stavu 3:4 následně udělal vedoucí Scutt školáckou chybu, kdy přehodil 51 bodů. Tu však soupeř nedokázal potrestat, a tak s výsledkem 3:5 skončil na turnaji. I přesto, že si v nejlepší šestnáctce nezahraje, tak za svou premiérovou účast obdržel 8 tisíc liber (220 tisíc korun).

Kromě zkušených veteránů, se na startu každoročně objevuje i řada známých osobností. Letos se na trať vydal například herec Jakub Kohák, nebo český kanoista Lukáš Rohan. „Nic jako kopec na Hrádek jsem nikdy nešel ani pěšky, natož běžel. Velký respekt těm, kteří to běhají pravidelně a dlouhodobě,“ komentoval pak český olympionik svou premiéru na Velké kunratické.

Úspěch orientačních běžců

Kunratická láká sportovce nejen skvělou atmosférou a náročnou trasou, ale také svou nevypytatelností. Listopadové počasí si pro závodníky připraví vždy něco zajímavého. Někdy to bývá krásný slunečný den, jindy zase sněhová pokrývka a zamrzlý potok. Letos čekal závodníky prudký déšť a podmáčená trať a to vždy slibuje zajímavý a nepředvídatelný vývoj.

Nejlépe se s kluzkými cestami popasovali mladí běžci Hana Vítková, jedna z největších nadějí české atletiky, Kateřina Hanušová, která ovládla delší ženskou trasu a Daniel Bolehovský, který se loni stal nejmladším vítězem v historii závodu. „Mám obrovskou radost a jsem rád, že jsem obhájil. Byly to tvrdé podmínky, ale dost jsem si to užil,“ prohlásil po vyhlášení juniorský mistr světa v orientačním běhu.

JOSEF KUČERA

Šipky přitahují i velká jména

Sedláčka přišel podpořit i český fotbalový reprezentant a bývalý hráč Sparty Ladislav Krejčí. „Byl tu na moje pozvání. Psali jsme si před turnajem. Myslím si, že si to strašně užil a byl nadšený,“ poznamenal český hráč. „Je obrovský fanoušek šipek,

sám strašně rád hraje, takže byl rád, že se mohl zúčastnit.“

Grand Slam ve Wolverhamptonu bude zakončen velkolepým finále 16. listopadu. K favoritům kromě Littlera patří i Luke Humphries, světová jednička, která i letos podává suverénní výkony. Hned v prvním zápase proti

Michaelovi Smithovi v závěrečném osmém legu zavřel na 9 šipek. V osmifinále si jednoznačně poradil s mladým Nizozemcem Jurjenem van der Veldem, kterého po skvělém výkonu i přes bolesti v rameni porazil 10:3, a tak si zajistil postup do čtvrtfinále.

KLÁRA SEIDLOVÁ

Český šipkař Karel „Zlej Kája“ Sedláček

Foto: Profimedia.cz

Slavia ve strhujícím šlágru kola přehrála Plzeň a osamostatnila se v čele ligy

Slavia Praha porazila Viktorii Plzeň v neděli na jejím hřišti 5:3 a po 15. kole vede ligovou tabulku o dva body před městským rivalem Spartou. Hlavní hvězdou sešívání se stal dvougólový exviktorián Tomáš Chorý. Zápas doprovázely vypjaté emoce a kvůli nekázní hostujících fanoušků musel být na začátku přeruš.

Po náročném evropském týdnu, ve kterém Slavia prohrála s Arsenalem a Plzeň uhrála bod s tureckým Fenerbahce, se oba týmy střetly ve šlágru 15. kola nejvyšší fotbalové ligy. Do brány Pražanů se vrátil po šestitýdenní pauze Jindřich Staněk, pouze na la-vice pak opět zůstal útočník Vasil Kušej. Trenér domácí Plzně Martin Hyšský nemohl počítat s vykartovaným Princem Aduem nebo zraněným stoperem Václavem Jemelkou.

Hned v šesté minutě přerušil utkání kotel sláviských příznivců, který odpálil několik dělobuchů znemožňujících další hru. První gól vstřelili sešívání, a to ve 27. minutě, když Youssoupha Sanyang využil přihrávky Lukáše Provoda a křížnou střelou překonal Martina Jedličku. Viktoriány to nemrzelo dlouho, o pět minut později proměnil přímý volný kop z úctyhodné vzdálenosti Tomáš Ladra. Ve 42. minutě se poprvé prosadil bývalý hráč domácích Tomáš Chorý, ke kterému propadl Provodův tečovaný centr. Do kabin šli hosté ještě spokojenější, neboť se důrazný Matěj Chaloupek dostal k centru Davida Zimy a zvýšil na 3:1.

Slávisté pokračovali ve vysokém tempu hned od začátku druhé půle a byli rychle odměněni. Ránu zpoza vápna od Christose Zafeirise vyrazil gólman Jedlička jen před Chorého

a ten neměl s dorážkou sebemenší problém. Vzápětí mohl svůj druhý gól přidat i Chaloupek, jeho hlavička však skončila na břevně. Domáci se nechtěli jen tak vzdát a v 61. minutě snížil po závaru v pokutovém území Lukáš Červ, o 10 minut později pak využil Ladův přesný centr Amar Memić a hlavičkou v těžké pozici upravil na 3:4.

Závěrečné slovo ale měli nakonec slávisté, když Zafeiris využil nešťastnou teč Sampsona Dweha a uzavřel na 5:3. Sešívání tak z Plzně přivezli všechny tři body a kouč Trpišovský po zápase nešetřil chválou: „Chci poděkovat týmu. Celé výpravě. Za komplexnost proti těžkému soupeři.“ Slavia stráví díky zaváhání Sparty reprezentační přestávku na čele tabulky, Viktoria zůstává se ztrátou na pátém místě.

JAN MASTNÝ